

عادت‌های مطالعه و ارتباط آن با عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشکده پرستاری آبادان

مالک فریدونی مقدم^{۱*}، بهمن چراغیان^۲

۱. کارشناس ارشد پرستاری، مربی گروه روان‌پرستاری دانشکده پرستاری آبادان، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور، اهواز، ایران

۲. کارشناس ارشد اپیدمیولوژی، مربی گروه بهداشت دانشکده پرستاری آبادان، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور، اهواز، ایران

• دریافت مقاله: ۸۶/۱۲/۶ • پذیرش مقاله: ۸۷/۵/۲۲

زمینه و هدف: بهبود و توسعه عملکرد تحصیلی فراگیران یکی از اهداف اصلی مراکز آموزشی می‌باشد. عملکرد تحصیلی افراد متأثر از عوامل مختلفی است که یکی از این عوامل، عادت‌های مطالعه افراد می‌باشد. با توجه به اهمیت عادت‌های مطالعه افراد در عملکرد تحصیلی، این پژوهش با هدف شناسایی عادت‌های مطالعه دانشجویان دانشکده پرستاری آبادان و ارتباط آن با عملکرد تحصیلی انجام گرفت. روش کار: این مطالعه مقطعی بر روی ۱۵۰ نفر از دانشجویان پرستاری مشغول به تحصیل در دانشکده پرستاری آبادان در سال ۱۳۸۶ انجام گرفت. ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه عادت‌های مطالعه (PSSHI) بود که به روش خود-ایفا در زمان برگزاری امتحانات پایان ترم تکمیل گردیدند. یافته‌ها: میانگین (انحراف معیار) نمره عادت مطالعه دانشجویان $48/26 (\pm 11/6)$ از ۸۸ (حداکثر نمره) بود. ۱۱/۳ درصد از دانشجویان عادت مطالعه نامطلوب، ۸۰/۷ درصد نسبتاً مطلوب و ۸ درصد از آنها عادت مطالعه مطلوب داشتند. بین میانگین نمره عادت‌های مطالعه افراد و عملکرد تحصیلی آنها ارتباط مثبت، ضعیف و معنی‌داری وجود داشت ($t=0/27, P=0/001$). همچنین بین عادت‌های مطالعه افراد با ترم تحصیلی، سن، و وضعیت تأهل ارتباط معنی‌دار آماری به دست نیامد. نتیجه‌گیری: به‌طور کلی وضعیت عادت‌های مطالعه دانشجویان مورد مطالعه در حد متوسط است و می‌توان گفت که شیوه مطالعه آنها از کیفیت مطلوبی برخوردار نیست، بنابراین با توجه به اهمیت عادت مطالعه در عملکرد و پیشرفت تحصیلی افراد، توجه و برنامه‌ریزی در جهت بهبود روش‌ها و عادت‌های مطالعه دانشجویان امری ضروری است و مداخلات در این زمینه می‌تواند مؤثر باشد. کلید واژه‌ها: عادت‌های مطالعه، مهارت‌های مطالعه، عملکرد تحصیلی، دانشجوی پرستاری

* نویسنده مسؤول: دانشکده پرستاری آبادان، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، ایران

مقدمه

بهبود و توسعه عملکرد تحصیلی فراگیران یکی از اهداف اصلی مراکز آموزشی می‌باشد، زیرا عملکرد تحصیلی افراد اساس موفقیت و پیشرفت در هر مقطعی محسوب می‌گردد. عملکرد تحصیلی افراد متأثر از عوامل مختلفی است که یکی از این عوامل، عادات یا مهارت‌های مطالعه افراد می‌باشد (۱).

مطالعه و خواندن فعالیت پیچیده است و هیچ روشی به تنهایی نمی‌تواند پاسخگوی همه موقعیت‌ها باشد. شیوه مطالعه باید از طریق انتخاب و ترکیب فنون و روش‌های مختلف خواندن برگزیده شود (۲). بنابراین یادگیرندگان در هنگام روبرو شدن با انواع تکالیف یادگیری، از راهبردها و روش‌های مشخصی استفاده می‌کنند (۳).

مهارت‌ها یا راهبردهای مطالعه شامل افکار و رفتارهای نهان و آشکاری است که با موفقیت در یادگیری مرتبط هستند و می‌توانند از طریق مداخلات آموزشی تغییر یابند (۳). همچنین این مهارت‌ها یا استراتژی‌ها به صورت هر فعالیت شناختی، عاطفی یا رفتاری که فرآیند ذخیره، بازیابی و استفاده از دانش یا آموخته‌ها را تسهیل می‌نماید، تعریف شده است (۴). فعالیت مرتبط با فاکتور شناختی شامل مشخص نمودن موارد ترجیحی یا مورد علاقه فرد است. اجزاء عاطفی فرآیند مطالعه عبارت از کنترل اضطراب و اجتناب از تعلل یا مسامحه است و یادداشت‌برداری، برجسته نمودن اطلاعات و مرور مجدد اطلاعات عوامل رفتاری می‌باشند (۴،۵).

پژوهش‌ها نشان می‌دهند که رویکردهای یادگیری دانش‌آموزان که عادات یا مهارت‌های مطالعه را نیز در بر می‌گیرد، موفقیت دانش‌آموز یا فراگیر را پیش‌بینی می‌نماید (۶). در همین رابطه مطالعات انجام گرفته در حیطه روان‌شناسی شناختی نشان داده است که راهبردهای مطالعه و یادگیری، با تسهیل یادگیری، عملکرد تحصیلی دانشجویان را بهبود می‌بخشند (۳). همچنین بکارگیری روش‌ها و مهارت‌های متنوع مطالعه در نقاط مختلف جهان در یادگیری بهتر دانشجویان مورد تأیید قرار گرفته است. نوریان و همکاران

(۱۳۸۵) با استناد به مطالعه استارک (Stark) می‌نویسند که شرکت دانشجویان در سمینارهای دانشگاهی در زمینه مهارت‌های مطالعه، میزان حفظ مطالب علمی را بیشتر می‌نماید (۲). به‌علاوه مطالعات متعدد نشان داده‌اند که نارسایی در مهارت‌های یادگیری و مطالعه می‌تواند تمامی مزایای یک محیط آموزشی مطلوب و حتی قابلیت‌های هوشی، شخصی و سلامت جسمی - روانی افراد را به‌طور منفی تحت‌الشعاع خود قرار دهد و از طرفی در صورت کارآمدی می‌تواند بسیاری از نارسایی‌های احتمالی در محیط‌های آموزشی و یا حتی کاستی در انگیزش تحصیلی و سلامت جسمی - روانی را که می‌تواند تأثیر مطلوبی بر عملکرد تحصیلی فرد داشته باشد را تعدیل یا جبران کند (۷). بر همین اساس و از آنجایی که به عقیده محققان، عادت‌ها و مهارت‌های مطالعه قابل آموزش بوده و می‌توان آنها را آموخت (۸)، در سال‌های اخیر در داخل و خارج از کشور این مقوله به‌عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار بر وضعیت آموزشی فراگیران مورد توجه قرار گرفته است و اقداماتی نیز در راستای بهبود این مهارت‌ها در دانشگاه‌ها و سایر مراکز آموزشی انجام گرفته است که از جمله آنها می‌توان به ایجاد کارگاه‌ها و کلاس‌های آموزش مهارت‌های مطالعه، برگزاری جلسات مشاوره‌ای برای افراد، توزیع جزوات و پمفلت‌های آموزشی و نیز برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای اساتید به‌منظور راهنمایی دانشجویان در بکارگیری این مهارت‌ها، اشاره کرد.

با توجه به موارد ذکر شده و از آنجایی که دانشجویان رشته پرستاری در طول مدت تحصیل خود با حجم متنوعی از مطالب جدید و دشوار در زمینه تشخیص، درمان و مراقبت از بیماری‌ها روبرو می‌شوند که فراگیری و به حافظه سپردن آنها کاری دشوار به‌نظر می‌رسد و نیز با توجه به این‌که با گسترش علم، یادگیری تمامی آنها نیازمند صرف زمان و داشتن برنامه‌ریزی می‌باشد، بدیهی است که عدم انتخاب روش مطالعه صحیح نه تنها سبب از بین رفتن انرژی و وقت آنها و نیز گرایش به سمت عادت‌های بد مطالعه می‌شود بلکه خود

نمره ۱۲)، حافظه (حداکثر نمره ۸)، برگزاری امتحانات (حداکثر نمره ۱۸) و تندرستی (حداکثر نمره ۶)، طراحی شده و با توجه به دستورالعمل پرسش‌نامه، برای پاسخ همیشه یا بیشتر اوقات نمره ۲، بعضی اوقات ۱ و بندرت یا هرگز، صفر در نظر گرفته شد که به این ترتیب حداقل نمره کل صفر و حداکثر آن ۸۸ می‌باشد و نمرات بالاتر بیانگر عادت‌های خوب مطالعه است. نمره کل عادات مطالعه افراد در سه بخش شامل عادات مطالعه نامطلوب (نمره کمتر از ۳۰)، نسبتاً مطلوب (نمره ۳۱-۶۰) و مطلوب (نمره بیشتر از ۶۱)، طبقه‌بندی شد. روایی و پایایی این پرسش‌نامه قبلاً سنجیده شده بود، بر این اساس پایایی بازآزمون ۰/۸۸، ثبات درونی به روش دو نیم کردن ۰/۶۵ و نیز روایی وابسته به معیار ۰/۷۴ گزارش شده است (۹). جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و آزمون‌های مان‌ویتنی و t و ضرایب همبستگی اسپیرمن و پی‌رسون، استفاده شد. انجام آنالیز به وسیله نرم‌افزار آماری SPSS.V.13 صورت گرفت و $P \leq 0/05$ به عنوان سطح معنی‌داری در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

همه شرکت کنندگان در این پژوهش مؤنث و ۹۱/۳۳ درصد مجرد بودند. ۶۱/۳ درصد در مقطع کارشناسی پیوسته و بقیه در مقطع کارشناسی ناپیوسته تحصیل می‌کردند. میانگین (انحراف معیار) سن شرکت کنندگان $22/82 (3/53 \pm)$ و دامنه سنی آنها از ۱۸ تا ۴۹ سال بود. ۲۱/۳ درصد در ترم یک، ۱۶/۷ درصد در ترم دو، ۱۸ درصد در ترم سه، ۱۵/۳ درصد در ترم چهار، ۲۱ درصد در ترم شش و ۱۴/۷ درصد در ترم هشت مشغول به تحصیل بودند. متوسط معدل تحصیلی کل دانشجویان ۱۶/۷۷ و دامنه معدل آنها از ۱۲/۹۳ تا ۱۹/۴۲ متغیر بود.

میانگین (انحراف معیار) نمره عادات مطالعه دانشجویان $48/26 (11/6 \pm)$ از مجموع ۸۸ بود. ۱۱/۳ درصد از دانشجویان

می‌تواند یکی از علل مهم عقب‌ماندگی تحصیلی باشد و نیز می‌تواند اکثر دانشجویان را دچار سردرگمی و اضطراب نموده و عملکرد آنها را در امتحانات تحت تأثیر قرار دهد. بنابراین این مطالعه با هدف بررسی عادت‌های مطالعه و ارتباط آن با عملکرد تحصیلی در دانشجویان انجام گرفت تا بتوان با بررسی مهارت‌های مطالعه و شناسایی عوامل تأثیرگذار بر آن گامی در جهت پیشبرد اهداف آموزشی دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی کشور برداشت، زیرا به عقیده کارشناسان، شناخت مهارت‌ها و راهبردهای مطالعه گامی اساسی برای مداخلات آموزشی مناسب می‌باشد و موفقیت دانشجویان را از طریق تعیین نقاط قوت و ضعف مطالعه و تأمین مداخلات مناسب، ارتقاء می‌بخشد (۳).

لازم به ذکر است که در مطالعه حاضر، متغیر اصلی مورد بررسی، «روش‌هایی است که افراد در هنگام مطالعه و زمان آماده شدن برای امتحان بکار می‌گیرند»، که این روش‌ها گاهی به عنوان «عادت‌های مطالعه» و گاهی به صورت «مهارت‌های مطالعه» بکار رفته است و بدیهی است که معنی و کاربرد اختصاصی این دو واژه در این مطالعه مد نظر نمی‌باشد.

روش کار

جامعه و نمونه پژوهش در این مطالعه مقطعی ۱۷۰ نفر از دانشجویان پرستاری مشغول به تحصیل در مقاطع کارشناسی پیوسته و ناپیوسته در نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۸۶-۸۵ بودند که ۱۵۰ نفر از آنها در مطالعه شرکت کردند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه‌ای مشتمل بر دو بخش بود. بخش اول حاوی ویژگی‌های دموگرافیک و معدل کل دانشجویان به عنوان مقیاس عملکرد تحصیلی فراگیران بود و بخش دوم، پرسش‌نامه عادت‌های مطالعه (PSSHI): Palsane & Sharma Study (Habit Inventory) (۹) حاوی ۴۴ سؤال که در ۸ حیطه شامل: مدیریت زمان (حداکثر نمره ۱۰)، وضعیت فیزیکی (حداکثر نمره ۱۲)، توانایی خواندن (حداکثر نمره ۱۶)، یادداشت کردن (حداکثر نمره ۶)، انگیزش یادگیری (حداکثر

عادات مطالعه نامطلوب، ۸۰/۷ درصد نسبتاً مطلوب و ۸ درصد از آنها عادات مطالعه مطلوب داشتند. فراوانی عادات‌های مطالعه در حیطه‌های مختلف در جدول ۱ و عادات‌های مهم مطالعه در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۱: توزیع فراوانی عادات‌های مطالعه در حیطه‌های مختلف در دانشجویان دانشکده پرستاری آبادان

حیطه‌ها	نسبتاً مطلوب	مطلوب	نامطلوب	میانه	حداکثر
مدیریت زمان	۴۳ (۲۸/۷)	۷۵ (۵۰)	۳۲ (۲۱/۳)	۵	۱۰
وضعیت فیزیکی	۲۱ (۱۴)	۱۲۱ (۸۰/۷)	۸ (۵/۳)	۶	۱۲
توانایی خواندن	۱۲ (۸)	۹۸ (۶۵/۳)	۴۰ (۲۶/۷)	۸	۱۶
یادداشت برداری	۲۷ (۱۸)	۸۱ (۵۴)	۴۲ (۲۸)	۳	۶
انگیزش یادگیری	۵۷ (۳۸)	۷۸ (۵۲)	۱۵ (۱۰)	۸	۱۲
حافظه	۳۶ (۲۴)	۹۴ (۶۲/۷)	۲۰ (۱۳/۳)	۴/۵	۸
برگزاری امتحانات	۱۷ (۱۱/۳)	۱۳۰ (۸۶/۷)	۳ (۲)	۱۰	۱۸
تندرستی	۹ (۶)	۱۱۶ (۷۷/۳)	۲۵ (۱۶/۷)	۲	۶
کل	۱۲ (۸)	۱۲۱ (۸۰/۷)	۱۷ (۱۱/۳)		

عادات مطالعه، وضعیت تحصیلی دانشجویان نیز بهبود می‌یابد. بین عادات‌های مطالعه با سن و ترم تحصیلی روابط معنی‌دار آماری مشاهده نگردید (جدول ۳).

جدول ۲: توزیع فراوانی مطلق (درصد) عادات‌های مهم مطالعه

دانشجویان دانشکده پرستاری آبادان

عادت‌ها	بیشتر اوقات	بعضی اوقات	خیر
مطالعه روزانه	۴۱ (۲۷/۳)	۷۷ (۵۱/۳)	۳۲ (۲۱/۳)
مطالعه در وقت خاصی از روز	۳۷ (۲۴/۷)	۷۸ (۵۲)	۳۵ (۲۳/۳)
خواندن نکته‌های اصلی قبل از خواندن	۲۲ (۱۴/۷)	۴۲ (۲۸)	۸۶ (۵۷/۳)
یادداشت برداری	۳۵ (۲۳/۳)	۷۵ (۵۰)	۴۰ (۲۶/۷)
مرور گاهگاهی درس‌ها	۲۳ (۱۵/۳)	۸۲ (۵۴/۷)	۴۵ (۳۰)
خواب منظم در زمان امتحانات	۵۷ (۳۸)	۴۸ (۳۲)	۴۵ (۳۰)
خواندن یادداشت‌ها قبل از امتحان	۶۳ (۳۵/۳)	۵۶ (۳۷/۳)	۴۱ (۲۷/۳)
احساس فشار روانی در آغاز امتحان	۶۰ (۴۰)	۵۴ (۳۶)	۳۶ (۲۴)

جدول ۳: ارتباط بین نمره عادات‌های مطالعه و برخی متغیرهای

مورد بررسی

متغیر	ضریب همبستگی اسپیرمن	P
سن	۰/۱۴	۰/۱
ترم	۰/۰۲	۰/۷۹
معدل تحصیلی	۰/۲۸	۰/۰۰۱

میانه نمرات کسب شده در افراد مجرد ۴۵ و در افراد متأهل ۴۷ بود و بین عادات مطالعه با توجه به وضعیت تأهل افراد تفاوت معنی‌دار آماری وجود نداشت (P=۰/۸۹).

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش عادت‌ها و مهارت‌های مطالعه دانشجویان پرستاری آبادان و ارتباط آن با عملکرد تحصیلی و برخی متغیرهای دیگر مورد بررسی قرار گرفت. بر اساس نتایج به‌دست آمده اکثر دانشجویان عادات مطالعه نسبتاً مطلوب یا متوسط (یعنی مجموع نمرات آنها در محدوده ی ۶۰-۳۱ بوده

مقایسه نمرات حیطه‌های مختلف یادگیری در دو گروه پیوسته و ناپیوسته با استفاده از آزمون غیرپارامتری من ویتنی، تفاوت معنی‌دار آماری را در هیچ‌کدام از حیطه‌ها نشان نداد. بین عادات مطالعه با عملکرد تحصیلی دانشجویان (معدل کل آنها) با استفاده از ضریب همبستگی اسپیرمن ارتباط معنی‌دار آماری وجود داشت، به این معنی که با افزایش نمره

سرعت خواندن، یادداشت برداری و درک مطلب عنوان نمودند (۲). در مطالعه کوشان و حیدری (۱۳۸۵) نیز نمرات کسب شده در حوزه‌های مختلف مربوط به عادت‌های مطالعه دانشجویان شامل مدیریت زمان، وضعیت فیزیکی مطالعه، توانایی خواندن، یادداشت‌برداری، انگیزش یادگیری، حافظه، امتحانات و سلامت عمومی در حد متوسط بود (۷). در مطالعه بوهلر و همکاران (۲۰۰۱) نیز مهم‌ترین مهارت‌های مطالعه مورد استفاده توسط واحدهای پژوهش به ترتیب یادداشت‌برداری از مطالب مهم، برجسته نمودن مطالب مهم و طراحی سؤال قبل از خواندن عنوان گردید و یکی از مشکلات عمده افراد تحت مطالعه در زمینه عادت‌های مطالعه، مدیریت زمان بود (۶). نجی (Nnji) (۲۰۰۲) معتقد است زمان‌بندی (timing)، یکی از فاکتورهای اساسی برای مطالعه مؤثر می‌باشد. در مطالعه وی نیز اغلب دانشجویان در مدیریت زمان و زمان‌بندی برای مطالعه، مشکل داشتند (۱۱). همچنین دروسیس (Derosiss) و همکاران (۲۰۰۴) در مطالعه خود عمده مشکلات دانشجویان در زمینه عادت مطالعه را مدیریت زمان، برنامه‌ریزی برای خواندن و توانایی خواندن، عنوان کردند (۴). خدیوزاده و همکاران (۱۳۸۳) به انگیزش به‌عنوان یکی از راهبردهای اساسی مطالعه که می‌تواند روی یادگیری و نیز انتخاب روش‌های صحیح مطالعه تأثیر داشته باشد، تأکید می‌کنند و در مطالعه آنها افرادی که شکست‌های تحصیلی بیشتری داشتند، انگیزش یادگیری نیز در آنها کمتر بوده است و راهبردهای مطالعه ضعیف‌تری داشتند و به‌طور کلی در مطالعه آنها بین نمرات انگیزش افراد شرکت‌کننده در پژوهش با دانشجویان آمریکایی تفاوت عمده‌ای وجود داشت (۳). آرنولد و فیگنی (Arnold & Feighny) نیز در مطالعه خود بر روی گروهی از دانشجویان پزشکی دریافتند که دانشجویانی که نمرات بالاتری در انگیزش پیشرفت دارند، نمرات بالاتری در امتحانات نیز کسب می‌کنند (۱۲).

یافته‌های این پژوهش ارتباط معنی‌داری را بین عادت مطالعه افراد و وضعیت تحصیلی آنها نشان داد. پیشرفت

است) داشتند، به‌طوری‌که میانگین نمره آنها ۴۸/۲۶ از مجموع ۸۸ بود که با توجه به اهمیت عادات مطالعه در فرآیند یادگیری، این وضعیت نمی‌تواند وضعیت ایده‌آلی باشد و به‌نظر می‌رسد که امکانات و آموزش‌های لازم جهت ارتقاء مهارت‌ها و عادات مطالعه در آنها فراهم نشده است. این وضعیت نه تنها در دانشجویان دانشکده پرستاری آبادان بلکه در مطالعات انجام گرفته در سایر دانشگاه‌ها و روی سایر دانشجویان نیز نشان می‌دهد که مهارت‌ها و عادات مطالعه اکثر دانشجویان در حد نسبتاً مطلوب بوده که با وضعیت ایده‌آل فاصله دارد (۲،۳). در بررسی انجام گرفته توسط کوشان و حیدری (۱۳۸۵) بر روی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی سبزوار نیز میانگین عادت مطالعه در دانشجویان دختر و پسر به ترتیب ۵۱/۴۸ و ۵۰/۸۷ از مجموع ۹۰ بود (۷) که این یافته‌ها لزوم توجه بیشتر به عادت‌های مطالعه دانشجویان در دانشگاه‌ها را نشان می‌دهد. همچنین نتایج این پژوهش نشان داد که عمده مشکلات دانشجویان در حیطه‌های مختلف عادت مطالعه به‌ترتیب در زمینه یادداشت‌برداری، توانایی خواندن، مدیریت زمان، تندرستی، حافظه، انگیزش، یادگیری، وضعیت فیزیکی و برگزاری امتحانات می‌باشد. پیچیدگی فرآیند مطالعه و خواندن به‌گونه‌ای است که یک جزء واحد را نمی‌توان برای آن متصور شد، بنابراین صاحب‌نظران در توصیف این فرآیند اجزاء گوناگونی را برای آن در نظر گرفته‌اند (۱۰). به این ترتیب در طراحی پرسشنامه‌های عادت مطالعه نیز این گوناگونی به چشم می‌خورد و مطالعات مختلف بسته به ابزار مورد استفاده، اجزاء مختلفی از فرآیند مطالعه را در واحدهای مورد پژوهش بررسی کرده‌اند. علی‌رغم این تفاوت‌ها در بررسی‌ها به‌نظر می‌رسد چند جزء در اغلب این ابزارها مشترک است و اکثر صاحب‌نظران نیز در مورد آنها اجماع نظر دارند که از جمله آنها یادداشت‌برداری حین خواندن، مدیریت زمان، تمرکز و توانایی خواندن و نیز انگیزه افراد برای مطالعه می‌باشد. نوریان و همکاران (۱۳۸۳) در مطالعه خود عمده مشکلات دانشجویان در زمینه عادت مطالعه را به‌ترتیب مدیریت زمان، تمرکز،

امتحان، ارتباط بیشتری با عملکرد تحصیلی افراد داشت. همچنین در این مطالعه افرادی که نکات مهم را به هنگام مطالعه مطالب درسی با تفسیر و برداشت خود یادداشت کرده بودند نسبت به افرادی که فقط مطالب را برجسته نموده بودند، در امتحانات به‌طور معنی‌داری عملکرد بهتری داشتند (۴).

در بررسی نمرات کسب شده عادات مطالعه دانشجویان بر حسب مقطع تحصیلی، تفاوت معنی‌داری وجود نداشت که در این رابطه نیاز به انجام مطالعات بیشتری وجود دارد. با توجه به افزایش زمان تحصیل دانشجویان کارشناسی ناپیوسته به دلیل سابقه تحصیل این گروه از دانشجویان در مقطع کاردانی که خود منجر به افزایش زمان تحصیل آنها در دانشگاه می‌گردد، و از آنجایی که به عقیده محققان افزایش زمان تحصیل منجر به بهبود عادت‌های مطالعه افراد می‌گردد، لذا این یافته مغایر با نتایج برخی از مطالعات در این زمینه است که معتقدند افزایش زمان تحصیل در دانشجویان منجر به بهبود عادات مطالعه آنها می‌گردد. به عنوان نمونه، در همین رابطه نوریان و همکاران می‌نویسند دانشجویان با افزایش زمان تحصیل خود تجربه مناسبی در زمینه کسب عادت‌های صحیح مطالعه به‌دست می‌آورند و در مطالعه آنها دانشجویان مشغول به تحصیل در دوره‌های کارورزی پزشکی نمرات عادات مطالعه بهتری کسب کرده بودند (۲). بوهلر و همکاران (۲۰۰۱) نیز در مطالعه خود نشان دادند که با افزایش طول زمان تحصیل افراد در دانشگاه‌ها، مهارت‌های مطالعه آنها بهبود می‌یابد (۶) که همین امر در مورد ارتباط بین ترم تحصیلی و عادات مطالعه دانشجویان نیز صادق بود، به این ترتیب که با افزایش ترم تحصیلی، افراد نمره مهارت‌ها و عادات مطالعه آنها نیز افزایش یافت. مطالعات مختلفی نیز نشان داده‌اند که دانشجویان ترم‌های بالاتر، عادات مطالعه بهتری دارند (۴، ۶، ۱۳).

در این مطالعه بین سن افراد و نمره عادات مطالعه آنها ارتباط معنی‌داری به‌دست نیامد. که با نتایج برخی از مطالعات انجام گرفته در این رابطه مغایر است. در همین زمینه صفوی (۱۳۸۲) با استناد به مطالعه توماس و روور (Thomas &

تحصیلی و دستیابی به هدف‌های آموزشی مستلزم وجود عوامل متعددی است که یکی از این عوامل بدون تردید مهارت‌ها یا عادات مطالعه افراد می‌باشد. بدیهی است که با بهبود روش مطالعه افراد، میزان به یادسپاری و یادآوری آنها نیز بهبود یافته که با ارتقاء و بهبود این دو مهارت، در نتیجه عادات صحیح مطالعه، عملکرد تحصیلی آنها نیز بهبود می‌یابد. مطالعات متعددی صحت این یافته را تأیید می‌کنند از جمله مطالعه خدیوزاده و همکاران (۱۳۸۳) نشان داد که راهبردهای مطالعه در دانشجویان مشروط و غیر مشروط با یکدیگر تفاوت معنی‌داری دارد و این راهبردها در دانشجویانی که سابقه مشروط شدن نداشتند، بهتر بود (۳). بوهلر (Boehler) و همکاران (۲۰۰۱) نیز در مطالعه خود نشان دادند دانشجویانی که مهارت‌های مطالعه بهتری دارند عملکرد تحصیلی بهتری نیز دارند (۶). نجی (۲۰۰۲) نیز با استناد به برخی از مطالعات انجام گرفته در زمینه ارتباط عادت‌های مطالعه و عملکرد تحصیلی می‌نویسد: عادت‌های مطالعه ضعیف بزرگ‌ترین دلیل شکست دانشجویان دانشگاه‌های نیجریه است، برعکس عادت‌های مطلوب مطالعه تأثیر بسیار مثبتی بر عملکرد تحصیلی افراد دارد (۱۱). در مطالعه سیروهی (Sirohi) (۲۰۰۴) نیز، یکی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر افت عملکرد تحصیلی واحدهای مورد پژوهش، عادت‌های ضعیف مطالعه بود، به‌طوری که در مطالعه وی کلیه افرادی که عملکرد تحصیلی ضعیفی داشتند، از عادت‌های مطالعه ضعیفی برخوردار بودند (۱). همچنین دروسیسی و همکاران (۲۰۰۴) در مطالعه خود بر روی دستیاران جراحی گزارش کردند که ارتباط مستقیم و معنی‌داری بین عادت‌های مطالعه افراد و عملکرد تحصیلی آنها وجود دارد و نیز نشان دادند که نه تنها بین عملکرد تحصیلی افراد و نمره کلی عادات مطالعه آنها ارتباط وجود دارد بلکه بین اجزاء مختلف عادت‌ها و مهارت‌های مطالعه با عملکرد تحصیلی نیز ارتباط وجود دارد، به‌گونه‌ای که در این مطالعه مهارت‌هایی مانند به یادسپاری درست مطالب، برقراری ارتباط بین مطالب و شرایط برگزاری

برداشت به طوری که حسینی‌شهیدی و همکاران (۱۳۸۴)، معتقدند با گنجاندن آموزش راهبردهای یادگیری و مطالعه در برنامه آموزش به طور مدون و یا اجبار دانشجویان به گذراندن کارگاه‌های آموزشی در زمینه بکارگیری این مهارت‌ها، می‌تواند گام مؤثری باشد (۱۵). همچنین پیشنهاد می‌گردد که در بدو ورود دانشجویان به دانشگاه، کلاس‌های آموزش راهبردها و عادت‌های صحیح مطالعه برای کسب آگاهی در این زمینه برای آنها برگزار گشته و نیز برنامه‌های مداخله‌ای به منظور آموزش عادت‌های مفید مطالعه از سوی دفاتر مشاوره در دانشگاه‌ها برای کلیه دانشجویان به طور مستمر برگزار گردد.

سپاسگزاری

پژوهشگران این مطالعه بر خود لازم می‌دانند مراتب تقدیر و تشکر خود را از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز و دانشکده پرستاری آبادان و واحدهای مورد مطالعه، به عمل آورند.

References

1. Sirohi V. A study of underachievement in relation to study habits and attitudes. *J Ind Edu* 2004; 14-9.
2. Nourian AA, Mousavinasab N, Fahri A, Mohammadzadeh A. Medical student's study skills and habits in Zanzan University of Medical Sciences. *IJME* 2006; 6 (1): 101-7. [In Persian]
3. Khadivzade T, Seif AA, Valayi N. Relationship of students' study strategies with their personal characteristics and academic background. *IJME* 2004; 4 (2): 53-61. [In Persian]
4. Derossis AM, Rosa DD, Schwartz A, Hauge LS, Bordage G. Study habits of surgery residents and performance on American Board of Surgery In-Training examinations. *Am J Sur* 2004; 188 (3): 230-6.
5. Godellas CV, Hauge LS, Huang R. Factors affecting improvement on the American Board of Surgery In-Training Examination (ABSITE). *Surgery Res* 2000; 91 (1): 1-4.
6. Boehler ML, Schwind CJ, Folsie R. An evaluation of study habits of third-year medical students in a surgical clerkship. *Am J Sur* 2001; 181 (3): 268-71.
7. Koshan M, Heidare A. Survey of study habits in students of Sabzevar College of Medical Sciences. *Sabzevar College of Medical Sciences* 2006; 13: 185-9. [In Persian]
8. Franklin FA. Study habits of undergraduate education students. Dissertation. Houston: University of Houston; 2006: 2-8.
9. Study habits questionnaire (PSSHI). Translator: Karame A. Tehran: Ravan Tajhiz Sina; Designer and producer of laboratory, Psychology and Rehabilitory Tools. [In Persian].

10. Nickerson GT, Kritsonis WA. An analysis of the factors that impact academic achievement among Asian American, African- American, and Hispanic Students. Doctoral Forum. National Journal for publishing and mentoring doctoral student research 2006; 3 (1): 1-4.
11. Nneji LM. Study habits of Nigerian University students. Nigeria: Nigerian Educational Research & Development Council 2002: 490-6.
12. Arnold L, Feighny KM. Students' general learning approaches and performances in medical school: A longitudinal study. Acad Med 1995; 70 (8): 715-22.
13. Streveler RA, Hoeglund T, Stein C. The study strategies of academically successful students at the Colorado School of mines. 33rd ASEE/IEEE Frontiers in Education Conference 2003; 1:1-4.
14. Safavi A. Methods, techniques and models of teaching. Tehran: Moaser; 2003: 52-3. [In Persian].
15. Hoseini Shahidi L, Attarodi AR, Moghemeian M. Survey of students using of learning and study technique. Ofoghe Danesh: Gonabad College of Medical Science and Health Services 2005; 11 (1): 53-60. [In Persian].

Study Habits and Their Relationship with Academic Performance among Students of Abadan School of Nursing

Malek Fereidouni Moghadam¹*, Bahman Cheraghian²

1. M.Sc. in Nursing, Instructor of Psychiatric Nursing Dept., Abadan School of Nursing, Jondishapour University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

2. M.Sc. in Epidemiology, Instructor of Public Health Dept., Abadan School of Nursing, Jondishapour University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

• Received: 25 Feb 2008 • Accepted: 12 Aug 2008

Background & Objective: Improvement in learners' academic performance is one of the main goals of educational centers. Academic performance is affected by a lot of factors; study habit is one of them. Considering the importance of one's study habits in academic performance, this study was conducted to identify the students' study habits and their relationship with academic performance in Abadan School of Nursing.

Methods: This cross sectional study was conducted on 150 students of Abadan School of Nursing in 2007. Data was collected using Palsane & Sharma Study Habit Inventory questionnaire which was completed in a self-directed way at the time of holding final exams.

Results: According to the results of this study, the mean score ($\pm$ SD) of the students' study habits was 48.26 ($\pm$ 11.6) out of 90. 11.33 percent of the students had unsatisfactory study habits while 80.7% and 8% had relatively satisfactory and satisfactory study habits, respectively. There was a significant, week and positive relationship between the students' study habits and their academic performance ($P=0.001$, $r= 0.27$). There wasn't any significant relationship between study habits and semester, age and marital status.

Conclusion: Generally speaking, the students' study habits are considered to be moderate; that is to say that their study method is not of good quality. Considering the importance of study habits in academic performance and achievement, planning to improve students' study habits and methods and interventions in this regard can be effective.

Key words: Study habits, Study skills, Academic performance, Nursing student

*Correspondence: Abadan School of Nursing, Jondishapour University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

• Tel: 0631-4465496

• Fax: 0631-3333049

• Email: fereidooni_moghadam@yahoo.com